

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

***Анотація.** В статті розглянуто проблему інноваційного навчання учнів в загальноосвітніх навчальних закладах, обґрунтовано ефективність впровадження групової форми навчальної діяльності школярів на уроках трудового навчання.*

***Ключові слова:** трудове навчання, учні, інновації, групове навчання.*

***Abstract.** The article deals with the problem of innovative teaching of students in general educational institutions, substantiates the effectiveness of the introduction of group form of educational activity of students in the lessons of labor training.*

***Keywords:** work training, students, innovations, group training.*

Постановка наукової проблеми. Шкільна освіта в сучасних умовах повинна забезпечувати базовий рівень оволодіння знаннями, гарантувати випускникам школи обсяг знань на рівні світових стандартів і з урахуванням їхніх вікових можливостей, уподобань і нахилів. Розв'язання цього завдання пов'язане з необхідністю перегляду як змісту навчання, так і з пошуками нових методичних підходів у викладанні навіть традиційного матеріалу.

Все гострішою стає проблема вдосконалення форм організації процесу навчання, знаходження відповіді на запитання «як навчати, як створити умови для розвитку та самореалізації особистості в процесі навчання». Як, залишаючись в рамках класно-урочної системи, підвищити ефективність навчального процесу, досягти високого інтелектуального розвитку учнів, забезпечити оволодіння ними навичками саморозвитку особистості. Виявлені протиріччя привели до необхідності пошуку підходів до модернізації класно-урочної системи організації процесу навчання. В якості одного з таких підходів в школі можна запропонувати систему інноваційного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вдосконалення інноваційних методик навчання в трудовій підготовці досліджували О. Білоблоский, В. Дідух, Р. Захарченко, Ю. Кирильчук, Г. Левченко, В. Сидоренко, Г. Терещук, Д. Тхоржевський та ін. Аналіз психолого-педагогічної літератури і шкільної практики показав, що проблема впровадження інноваційного навчання учнів є актуальною та потребує практичної реалізації. Досягнути цього можна, створюючи інтерактивне середовище навчання та виховання, використовуючи різноманітні форми діяльності.

Метою статті є обґрунтування ефективності впровадження групової форми навчальної діяльності школярів на уроках трудового навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Основною формою організації навчальної діяльності практично в усіх країнах світу є класно-урочна система. Будучи прогресивною упродовж 4-х століть поспіль, сьогодні, в умовах науково-технічного прогресу, вона перестала задовольняти потреби суспільства та потребує вдосконалення. Причиною цього стало закономірне і неминуче зростання обсягу обов'язкових до засвоєння загальноосвітніх знань і зміна вимог суспільства до освіти. Критика класно-урочної системи найчастіше пов'язана з пасивністю учнів на уроках та загальним зниженням інтересу до навчання, погіршенням якості знань, перевантаженням дітей домашнім завданням й уроками, а також із тим, що навчальні заняття шкідливо впливають на здоров'я школярів.

Реформування української системи освіти відбувається у відповідності до світових тенденцій, які встановлюють пріоритет творчого розвитку, критичного мислення, компетентностей особистості над традиційним заучуванням знань і вмінь. Актуальність даного питання обумовлена сучасними тенденціями соціально-економічного розвитку нашої країни, підвищенням ролі людського фактора у всіх сферах діяльності.

Підвищенню вимог до наукової і практичної підготовки сучасної людини спричиняє зростання ролі учителів та їхньої відповідальності за підготовку молодого покоління до життя. Відповідно до цього змінюються традиційні підходи до змісту освіти, і зокрема, в трудовому навчанні учнів. За цих умов учителю необхідно орієнтуватися у широкому спектрі інноваційних технологій, ідей і шкіл, що неможливо без оволодіння сучасними освітніми технологіями.

Термін «інновація» почав використовуватись у вітчизняній дидактиці на початку 90-х років ХХ ст., і швидко набув поширення в учительському середовищі. Прийшов він зарубіжної педагогіці, яка, у свою чергу запозичила з економічних дисциплін.

У ході аналізу сучасних світових досягнень з'ясувалося, що педагогічна інновація визначається як особлива організація діяльності і мислення, що спрямовані на організацію нововведень в освітньому просторі, або як процес створення, засвоєння, впровадження та розповсюдження нового в освіті.

Усе це дозволяє нам розглядати інноваційну педагогічну діяльність як складне утворення, сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів і спрямовані на створення і внесення педагогом змін до власної системи роботи. Вона має комплексний, багатоплановий характер, втілює в собі єдність наукових, технологічних, організаційних заходів. Інноваційна діяльність є системним видом діяльності, спрямованим на реалізацію нововведень на основі використання і впровадження нових наукових знань, ідей та підходів [2].

Нині розроблено багато інноваційних методик (робота в малих групах, дискусії, турніри, диспути, дебати, «міні-уроки», навчання як систематичне дослідження, «синектика», ділові ігри, імітаційні ігри, ситуаційні вправи, задачі, проблеми, вправи та ін). Ці методики можна застосовувати як для викладання, засвоєння нового матеріалу, так і для перевірки знань учнів.

У своєму дослідженні ми застосовували групову форму навчальної діяльності учнів. Групова навчальна діяльність є формою організації навчання в малих групах учнів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва вчителем і в співпраці з учнями. Учитель у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного учня опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність учнів.

Стосунки між учителем та учнем набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в учнів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до вчителя. Це їхня спільна діяльність. Групова навчальна діяльність не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці. Відомо, що учням буває психологічно складно звертатися за поясненням до вчителя і набагато простіше до ровесників.

У процесі групової навчальної діяльності учні показують високі результати засвоєння знань, формування вмінь перш за все тому, що слабкі учні виконують за обсягом будь-яких вправ на 20-30% більше, ніж під час фронтальної роботи [3].

У своєму дослідженні ми з'ясували, що мікрогрупові форми організації навчально-трудої діяльності учнів дають змогу підвищувати ефективність навчання, стимулюють творчий розвиток, відіграють важливу роль у вихованні в них соціальної активності, толерантності, культури взаємин.

Важливим моментом в організації мікрогрупових форм роботи є формування учнівських груп для того чи іншого виду діяльності. Враховуючи результати експерименту, які свідчать про те, що при груповій організації навчання учні засвоюють 74%, а в системі «учень навчає учня» – 89% матеріалу, слід віддавати перевагу саме такій методиці під час організації практичних робіт. При цьому реалізується природне прагнення дітей до спілкування, взаємодопомоги, співпраці, розвиваються навички самоконтролю, самооцінки, взаємоконтролю і взаємооцінки, критичного мислення, спільного обґрунтування творчого проекту.

Висновки. Отже, все вищевикладене доводить, що впровадження інтерактивних технологій навчання дає змогу підвищити ефективність навчання, формує позитивну мотивацію учнів та свідоме ставлення до навчальної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Андреева В. М. Сучасні технології навчання // Управління школою. – 2004. жовт. (29). – (дод.). – С. 3-7.
2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. / за заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2003. – 255 с.
3. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід [Текст] / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 135 с.